

Richtlijnen

**ten behoeve van het milieu-effectrapport
Roden/Leek-A7**

**opgesteld door de Gedeputeerde Staten
van de provincies Drenthe en Groningen**

juni 2003

commissie voor de milieueffectrapportage

MEMO

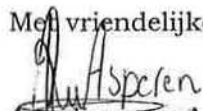
Van	:	Angelina van Asperen
Aan	:	de werkgroepleden m.e.r. Aanleg nieuwe verbindingsweg Roden/Leek-A7
Datum	:	21 juli 2003
Onderwerp	:	vastgestelde richtlijnen
Kenmerk	:	1345-57/Br/aa

Geachte werkgroepleden,

Bijgaand ontvangt u de vastgestelde richtlijnen (1345-55) ten behoeve van het milieueffect-rapport Aanleg nieuwe verbindingsweg Roden/Leek-A7.

Tevens treft u een overzicht aan van de binnengekomen reacties en commentaar m.e.r. Roden/LeekA-7 (1345-56).

Met vriendelijke groet,

Angelina van Asperen
projectsecretariaat

Bijlagen: zoals genoemd.

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	1
2.	Hoofdpunten van de richtlijnen	2
3.	Probleemstelling, doel en besluitvorming	2
	3.1 Probleemstelling en doel	2
	3.2 Besluitvorming	3
4.	Voorgenomen activiteit en alternatieven	3
	4.1 Algemeen	3
	4.2 Alternatieven	4
	4.3 Nulalternatief en nulplusalternatief	4
	4.3.1 Nulalternatief	4
	4.3.2 Nulplusalternatief	4
	4.4 Meest milieuvriendelijk alternatief (mma)	5
5.	Bestaande milieutoestand en autonome ontwikkeling en gevolgen voor het milieu	5
	5.1 Verkeer	6
	5.2 Landschap	6
	5.3 Cultuurhistorie	7
	5.4 Abiotisch en biotisch milieu	8
	5.5 Geluid	8
6.	Vergelijking van alternatieven	9
7.	Leemten in informatie	9
8.	Evaluatieprogramma	10
9.	Vorm en presentatie	10
10.	Samenvatting van het MER	10

Bijlagen:

1. Kennisgeving van de startnotitie
2. De samenstelling van de werkgroep van de commissie me.r.
3. Lijst van inspraakreacties en adviezen
4. Wetteksten beschermingsformules Flora- en Faunawet en Habitatrichtlijn

1. INLEIDING

De gemeenten Leek, Marum en Noordenveld en de provincies Drenthe en Groningen bezinnen zich op de hoofdwegenstructuur rondom Leek en Roden en de verbinding met de A7. Er wordt gedacht aan een westelijke rondweg bij Leek, in de vorm van een verbindingsweg waarop landbouwverkeer wordt toegestaan. Hoewel deze activiteit niet milieueffectrapportage (m.e.r.)-plichtig is, hebben wij besloten om de m.e.r.-procedure te doorlopen, vanwege de natuur- en cultuurhistorische waarden van het gebied en de grote betrokkenheid van de omwonenden. Met m.e.r. willen wij een objectieve vergelijking van de mogelijke alternatieven geven.

Bij de keuze voor een nieuwe wegverbinding moeten de Provinciale Omgevingsplannen (POP's) van de provincies Groningen en Drenthe worden herzien. Het milieueffectrapport (MER) wordt opgesteld ten behoeve van de besluitvorming rondom deze partiële herzieningen. De provincie Groningen treedt op als coördinerend bevoegd gezag in de m.e.r.-procedure.

De m.e.r.-procedure ging van start met de kennisgeving van de startnotitie in onder andere de Staatscourant van 2 april 2003¹. Bij brief van 1 april 2003 hebben we de Commissie voor de m.e.r. in de gelegenheid gesteld om advies uit te brengen over de richtlijnen voor het milieueffectrapport. Het advies is opgesteld door een werkgroep van de Commissie voor de m.e.r.² We hebben het advies van de Commissie ontvangen op 13 juni 2003. Deze richtlijnen zijn gebaseerd op het advies van de Commissie alsmede op de door ons ontvangen adviezen en inspraakreacties naar aanleiding van de tervisielegging van de startnotitie.

Het doel van de richtlijnen is om aan te geven welke informatie het MER moet bevatten om het mogelijk te maken het milieubelang volwaardig in de besluitvorming mee te wegen.

Wij hebben kennis genomen van de inspraakreacties en adviezen³ die wij hebben ontvangen naar aanleiding van de tervisielegging van de startnotitie. In deze richtlijnen wordt verwezen naar een reactie wanneer deze naar ons oordeel informatie bevat die in het MER opgenomen moet worden, zoals informatie over specifieke lokale milieumomstandigheden, of belangrijke vragen en discussiepunten naar voren brengt, bijvoorbeeld over te onderzoeken alternatieven. Daarnaast hebben we in reactie op de inspraakreacties en adviezen een "Inspraak en reactienota" opgesteld. In deze nota zijn de reacties en adviezen samengevat en wordt door de initiatiefnemers een reactie gegeven. De nota is op te vragen bij de provincie Groningen, Postbus 610, 9700 AP te Groningen, afdeling Milieutoezicht, tel: 050-3164712.

In de startnotitie is voor bepaalde onderdelen al duidelijk aangegeven wat in het MER aan de orde zal komen. Daarom richten deze richtlijnen zich voornamelijk op die onderwerpen die in het MER aanvulling behoeven ten opzichte van de startnotitie, dan wel die een andere aanpak behoeven dan in de startnotitie is beschreven. Voor alle niet genoemde onderwerpen is de in de startnotitie voorgestelde aanpak de richtlijn voor het MER.

¹ zie bijlage 1.

² De samenstelling van de werkgroep is gegeven in bijlage 2.

³ Bijlage 3 geeft een lijst van de inspraakreacties en adviezen.

2. HOOFDPUNTEN VAN DE RICHTLIJNEN

Wij beschouwen de volgende punten als essentiële informatie in het MER.

- een duidelijke probleem- en doelstelling. Duidelijk moet gemaakt worden in hoeverre de diverse (deel)problemen samenhangen;
- een volwaardig uitgewerkt nulplusalternatief waarin, uitgaande van de bestaande hoofdwegenstructuur, wordt gezocht naar maatregelen om de verschillende deelproblemen op te lossen;
- een goed onderbouwde waardering van de huidige cultuurhistorische-, landschappelijke- en natuurwaarden en de effecten hierop;
- een samenhangende bespreking van het abiotische en biotische milieu;
- de effecten voor bewoners wat betreft verkeersveiligheid, geluid en lucht.

Ook willen we het belang van een goede samenvatting benadrukken.

3. PROBLEEMSTELLING, DOEL EN BESLUITVORMING

Artikel 7.10, lid 1, onder a van de Wet milieubeheer (Wm):

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van hetgeen met de voorgenomen activiteit wordt beoogd"*.

Artikel 7.10, lid 1, onder c van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een aanduiding van de besluiten bij de voorbereiding waarvan het milieu-effectrapport wordt gemaakt, en een overzicht van de eerder genomen besluiten van bestuursorganen, die betrekking hebben op de voorgenomen activiteit en de beschreven alternatieven"*.

3.1 Probleemstelling en doel

Voordat wordt ingegaan op de oplossingsrichtingen moet beschreven worden voor welke (bestaande en/of toekomstige) knelpunten het voornemen een oplossing moet bieden. In de startnotitie worden de volgende problemen genoemd:

- de bestaande en in de toekomst toenemende congestie en de daarmee gepaard gaande slechte bereikbaarheid van Leek, Roden en andere bestemmingen in de omgeving;
- de hoge intensiteiten en de daarmee gepaard gaande milieuproblemen en barrièrewerking;
- de verkeersonveiligheid op de hoofdwegen van Leek, Roden en de N372.

Kwantificeer deze problemen zoveel mogelijk ⁴. Het gaat om een heldere beschrijving van de leefbaarheids- bereikbaarheids- en verkeersveiligheidsproblemen op verschillende locaties. Let daarbij op het verschil in lokaal, interlokaal en regionaal verkeer. Geef tevens aan wat de ontwikkelingen in de vervoersvraag tot 2020 zijn als gevolg van de autonome ontwikkelingen in het studiegebied, zoals de ontwikkeling van woningbouwlocaties en bedrijventerreinen. Bekijk ook de samenhang tussen de bereikbaarheidsproblemen en de congestie en doorstroming op het overig wegennet.

Niet alle problemen lijken met elkaar samen te hangen en hoeven (of kunnen) met dezelfde maatregelen of tracévariant te worden opgelost. De oplossing van de problemen in Roden hoeft niet samen te hangen met de oplossing in Leek. Maak in de probleemstelling duidelijk onderscheid tussen de diverse deelproblemen, zodat per probleem naar een optimale oplossing gezocht kan worden.

⁴ In verschillende inspraakreacties, zoals inspraaknr. 2 van Vereniging NOT en nr. 10 van de Belangengroep Behoud Halbe Wiersemaweg, wordt aangedrongen op een nadere probleemanalyse.

Leidt uit de probleemstelling concrete en meetbare doelstellingen af. Geef ook de doelen ten aanzien van milieubescherming en -verbetering. Doelen moeten zodanig worden beschreven dat ze kunnen dienen voor de afbakening van te beschrijven alternatieven.

3.2 Besluitvorming

In de startnotitie is een overzicht gegeven van relevante beleidsnota's, (ontwerp)plannen en wetten. Vul dit overzicht aan met de concrete randvoorwaarden en uitgangspunten ruimtelijke beperkingen, grenswaarden emissies e.d.) die voortkomen uit het beleidskader.

Indien in de POP's een concrete beleidsbeslissing wordt genomen zal ontheffing aangevraagd moeten worden in het kader van de Flora- en Faunawet. Uit de startnotitie blijkt tevens dat een deel van het studiegebied deel uitmaakt van Vogel- en Habitatrichtlijngebied en de Ecologische Hoofdstructuur (EHS)⁵.

Het MER wordt opgesteld voor de besluitvorming omtrent de herziening van de POP's door de provincies Drenthe en Groningen. Beschrijf de (vervolg)procedure en het tijdsplan en welke adviesorganen en instanties formeel en informeel betrokken worden. Beschrijf de samenhang tussen MER en POP. Geef de besluiten aan die in een later stadium nog moeten worden genomen om de voorgenomen activiteit te realiseren.

4. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN

Artikel 7.10, lid 1, onder b van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van de voorgenomen activiteit en van de wijze waarop zij zal worden uitgevoerd, alsmede van de alternatieven daarvoor, die redelijkerwijs in beschouwing dienen te worden genomen, en de motivering van de keuze voor de in beschouwing genomen alternatieven"*.

Artikel 7.10, lid 3 van de Wm:

"Tot de ingevolge het eerste lid, onder b, te beschrijven alternatieven behoort in ieder geval het alternatief waarbij de nadelige gevolgen voor het milieu worden voorkomen, dan wel, voor zover dat niet mogelijk is, deze met gebruikmaking van de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu, zoveel mogelijk worden beperkt".

4.1 Algemeen

In § 3.1 wordt gevraagd naar een concretisering van de verschillende deelproblemen en doelstellingen. Beschrijf op grond hiervan maatregelen, zoals (een mix van) vervoersvraagbeperkende maatregelen, flankerende maatregelen en kleine en/of grote infrastructurele maatregelen. Bepaal de effecten van de maatregelen. Bepaal vervolgens welke afzonderlijke en pakketten van maatregelen voldoende oplossend vermogen hebben. Beschrijf in hoeverre een deel van de vervoersvraag kan worden voorkomen of opgelost bij de aanleg van de nieuwe woonwijken, door het inzetten van openbaarvervoer en fiets en door het uitvoeren van flankerend beleid.

Neem in de alternatieven flankerende maatregelen mee, zoals de verbetering van openbaarvervoer, het vergroten van mogelijkheden van ketenmobiliteit (transferia, P+R) en verbetering van het fietsnetwerk.

⁵ Inspraaknr. 4 van LNV gaat in op de consequenties hiervan. In bijlage 4 zijn ter kennisname de wetteksten opgenomen.

Het studiegebied is aanmerkelijk in ontwikkeling. De toekomstvastheid moet daarom een aandachtspunt zijn bij elk van de alternatieven.

In de startnotitie is aangegeven dat een oostelijk alternatief niet in aanmerking komt vanwege de hoge natuurlijke en landschappelijke waarden rond het Leekstermeer. Onderbouw in het MER waarom dit een oostelijk alternatief onmogelijk maakt⁶.

Preventieve, mitigerende en compenserende maatregelen.

Geef bij elk alternatief aan of en welke preventieve, mitigerende en compenserende maatregelen worden getroffen, zoals maatregelen ten behoeve van landschappelijke inpassing en maatregelen ter beperking van (geo-)hydrologische verstoringen, ook in verband met tijdelijke bronbemaling.

Als de activiteit aanwijsbare aantasting toebrengt aan de EHS, de provinciale hoofdstructuur (PHS), de Vogelrichtlijn-, Habitatrichtlijn- en natuurgebieden, geldt het compensatiebeginsel zoals ondermeer aangeduid in de POP's.

4.2 Alternatieven

In de startnotitie is een aantal tracéalternatieven aangegeven. Werk daarnaast als volwaardig alternatief een nulplusalternatief uit. Onderzoek daarin per deelprobleem in hoeverre de doelen ten aanzien van bereikbaarheid, veiligheid en milieu bereikt kunnen worden met beperkte (infrastructurele) maatregelen⁷ (zie § 4.3.2.).

Voor onderlinge vergelijking moeten de milieueffecten van de alternatieven, inclusief het nulplusalternatief, volgens dezelfde methode en met hetzelfde detailniveau worden beschreven. Beschrijving van het meest milieuvriendelijke alternatief is verplicht.

4.3 Nulalternatief en nulplusalternatief

4.3.1 Nulalternatief

Volstaan kan worden met het beschrijven van de huidige situatie plus de autonome ontwikkelingen als referentiesituatie, conform de startnotitie.

4.3.2 Nulplusalternatief

In de startnotitie bestaat het nulplusalternatief uit de opwaardering van de bestaande N372 via de omleiding Nietap, de Oude Postweg en de bestaande aansluiting N372.

Het nulplusalternatief dient te worden uitgebreid en te worden geoptimaliseerd. Het nulplusalternatief moet er op gericht zijn om een veilige en adequate ontsluiting van Leek en Roden te bieden, gebruikmakend van de bestaande hoofdwegenstructuur. Maatregelen in het nulplusalternatief beperken zich daarbij niet alleen tot de bestaande N372, maar kunnen zich uitstrekken tot het gehele hoofdwegennet, ook buiten het studiegebied.

⁶ Uit inspraaknr. 10 blijkt dat de Belangengroep Behoud Halbe Wiersemaweg van mening is dat de verkeersproblematiek zich voornamelijk aan de oostzijde van Leek voordoet, zodat alleen een oostelijke oplossing het probleem kan oplossen.

⁷ Volgens inspraaknr. 1 van Dhr. Tienkamp van de gemeenteraad van Noordenveld biedt het nulplusalternatief voldoende mogelijkheden voor een goede afwikkeling van het verkeer Roden-Leek.

De volgende maatregelen kunnen bijvoorbeeld worden onderzocht:

- verbetering van of een nieuwe vormgeving van de aansluiting Oude Postweg op de A7;
- verbetering van de aansluiting Midwolderweg/Oldebertweg
- verbetering van de J.P. Santeeweg;
- verbetering van de aansluiting van de wijk Oostindie op de bestaande N372, hetzij via de Auwemalaan en Oldebertweg, hetzij via de Auwemalaan en een nieuwe verbinding naar de N372.

4.4 Meest milieuvriendelijk alternatief (mma)

Omdat de belangen voor natuur/landschap en leefmilieu tegenstrijdig kunnen zijn dient er een natuurgericht mma én een mma gericht op de woon- en leefomgeving te worden ontwikkeld. In het natuurgerichte mma dienen landschap, natuur en cultuurhistorie centraal te staan (bijvoorbeeld optimaal ontzien van natuurwaarden en optimale inpassing van de weg in het landschap). Het mma gericht op de woon- en leefomgeving dient bijvoorbeeld in te gaan op mogelijkheden om hinder en geluids-overlast voor omwonenden te minimaliseren en de bereikbaarheid van recreatieve gebieden voor langzaam verkeer en de verkeersveiligheid te optimaliseren.

Bij het bepalen van het mma dienen zoveel mogelijk objectieve criteria te worden gebruikt om de "milieuvriendelijkheid" van alternatieven, varianten en maatregelen te bepalen.

5. BESTAANDE MILIEUTOESTAND EN AUTONOME ONTWIKKELING EN GEVOLGEN VOOR HET MILIEU

Artikel 7.10, lid 1, onder d van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van de bestaande toestand van het milieu, voor zover de voorgenomen activiteit of de beschreven alternatieven daarvoor gevolgen kunnen hebben, alsmede van de te verwachten ontwikkeling van dat milieu, indien de activiteit noch de alternatieven worden ondernomen"*.

Artikel 7.10, lid 1, onder e van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van de gevolgen voor het milieu, die de voorgenomen activiteit, onderscheidenlijk de alternatieven kunnen hebben, alsmede een motivering van de wijze waarop deze gevolgen zijn bepaald en beschreven"*.

Bestaande toestand en autonome ontwikkeling

Bij de beschrijving moet het MER in eerste instantie uitgaan van ontwikkelingen van de huidige activiteiten in het studiegebied en van reeds genomen besluiten over nieuwe activiteiten. Het studiegebied is echter aanmerkelijk in ontwikkeling. Ga in op (mogelijke) ruimtelijke ontwikkelingen, zoals nieuwe locaties voor woningbouw, bedrijven en wegen, de aanleg van hoogwaardig openbaar vervoer (HOV), de reservering voor de Zuiderzeelijn en de mogelijke aanleg van nieuwe natuurgebieden. Als niet zeker is of c.q. in welke vorm deze activiteiten zullen doorgaan, dan kunnen hiervoor verschillende scenario's gebruikt worden. Geef duidelijk aan van welke beleidskaders ten aanzien van de autonome ontwikkeling wordt uitgegaan.

Waardering

Om de ernst van de effecten van de wegaanleg te kunnen bepalen is het noodzakelijk dat aan de aspecten landschap, cultuurhistorie en natuur een (objectieve) waardering wordt toegekend. Dit ontbreekt in de startnotitie. Aan deze aspecten is ook vanuit het beleid waarden toe te kennen (zogenaamde statuswaarden). Denk daarbij bijvoorbeeld aan de Gebieden behoud en herstel bestaande landschapskwaliteit uit het SGR, Belvédèregebieden, monumenten, de EHS en soorten uit de Vogel- en Habitatrichtlijn.

Effecten

De beschrijving van de effecten en de gevolgen voor het milieu moet vooral de afweging tussen de effecten voor de bewoners in het plangebied en de effecten op natuur en landschap mogelijk maken.

5.1 Verkeer

Geef een beschrijving van de volgende aspecten in de huidige situatie en autonome ontwikkeling en beschrijf de effecten van de alternatieven hierop:

- verkeersintensiteiten, samenstelling van het verkeer en verdeling over de dag;
- herkomst en bestemming van het verkeer op belangrijke schakels van het wegennet;
- verkeersonveiligheid, uitgedrukt in het verwachte aantal ongevallen;
- oversteekbaarheid en barrièrewerking van de wegvakken, uitgedrukt in aantal en plaats van de oversteekmogelijkheden en oversteekkansen. Let hierbij vooral op de ligging van loop- en fietsroutes;
- consequenties voor de lijnvoering van het openbaar vervoer: lijnvoering, doorstroming van en hinder voor de bus.

Leg een relatie met de probleemstelling en de doelstellingen.

Behalve directe effecten moeten ook afgeleide effecten worden beschreven, zoals de verkeersaantrekkende werking van de nieuwe infrastructuur.

5.2 Landschap

Beschrijving

De basis voor de beschrijving van de landschappelijke waarden in het gebied is voldoende in de startnotitie opgenomen in de vorm van een beschrijving van de structuur en samenhang van de vier landschapstypen (esdorpen, veenkoloniaal, wegdorpen met houtsingels en wegdorpen op laagveen), de visuele kenmerken en de vormen in het landschap (o.a. dobben en zandruggen). Ga in het MER nader in op het potkleiland-schap Terheijl en het wijkenlandschap.

Waardering

Geef een waardering van de landschapstypen aan de hand van bijvoorbeeld criteria⁸ als kenmerkendheid, gaafheid en zeldzaamheid. De mate van samenhang draagt ook bij aan de waardering van de landschapsstructuur. Bepalend voor de visuele waarde van het landschap is de samenhang tussen kenmerken als openheid (laagveen) of beslotenheid (couliissen) en zichtrelaties (waaronder oriëntatie). De aardkundige waarden worden onder meer bepaald door de afleesbaarheid van het natuurlijk systeem⁹.

⁸ Zie ondermeer het Meetnet Landschap van het Expertisecentrum LNV of de toelichting op de Cultuurhistorische kaart Fryslân.

⁹ Zie onder andere Inventarisatie aardkundige waarden in Nederland, Koomen A.J.M., 1999, Staring Centrum - Alterra: nr. 689). De mate waarin vormen in het landschap samenhangen (voor zover deze het resultaat zijn

Effecten

Beschrijf, mede op basis van de waardering van de vier landschapstypen in het gebied, de volgende effecten:

- verandering of aantasting dan wel inpassing van waardevolle landschappelijke elementen (o.a. houtwallen, kanalen, leidijkjes), lijnen en patronen en aardkundige waarden (o.a. dobben);
- invloed op de visueel-ruimtelijke structuur met de belangrijkste beeldbepalende of structurerende elementen zoals karakteristieke open ruimten, wegenstructuren en (laan)beplantingen;
- aantasting (of mogelijkheden voor verbetering) van gebieden of objecten met een speciale beleidsstatus.

5.3 Cultuurhistorie

Beschrijving

Uit de startnotitie blijkt dat de cultuurhistorische betekenis van het studiegebied Roden/Leek groot is. Geef in aanvulling op de startnotitie een beknopte historisch-geografische beschrijving van het studiegebied en een beschrijving van de aanwezige historisch bouwkundige en archeologische elementen, voor zover van belang voor de vergelijking van de alternatieven.

Waardering

Aan de hand van criteria¹⁰ zoals 'afleesbaarheid van de ontstaansgeschiedenis van het cultuurhistorisch landschap (historisch-geografisch)¹¹ en 'het kenmerkend karakter, de samenhang, de zeldzaamheid en/of de gaafheid van de patronen en historisch bouwkundige elementen (gebouwen)' kan aan de beschreven cultuurhistorische patronen en elementen een waarde worden toegekend. De waardering van archeologische monumenten aan de hand van de criteria "kwaliteit, zeldzaamheid, ensemble-waarde, representativiteit en belevingswaarde" heeft (impliciet)¹² al plaatsgevonden in de startnotitie.

Effecten

Beschrijf, mede op basis van een korte beschrijving van de ontginningsgeschiedenis van de vier landschapstypen (zie §5.2) in het gebied, de volgende effecten:

- verandering of aantasting dan wel inpassing van waardevolle cultuurhistorische (o.a. petgaten, wijken) en archeologische (o.a. bekende vondsten) elementen, lijnen en patronen en de afleesbaarheid;
- aantasting (of mogelijkheden voor verbetering) van gebieden of objecten met een speciale beleidsstatus (Belvédèregebied, monumenten e.d.).

van natuurlijke processen in het verleden) kan iets "vertellen" over de vroegere klimatologische omstandigheden en de wijze waarop dit in het landschap tot uitdrukking kwam.

¹⁰ Zie ondermeer het Meetnet Landschap van het Expertisecentrum LNV of de toelichting op de Cultuurhistorische kaart Fryslân.

¹¹ De mate waarin landschappelijke elementen en patronen samenhangen (voor zover deze het resultaat zijn van de wisselwerking tussen de mens en zijn fysieke omgeving op enig tijdstip in het verleden) kan iets "vertellen" over de menselijke bestaanswijzen van vroeger en de wijze waarop een en ander in het landschap tot uitdrukking kwam, dan wel nog kan worden teruggevonden.

¹² In de startnotitie zijn terreinen van zeer hoge archeologische waarde (rood), terreinen van hoge archeologische waarde (oranje), terreinen van archeologische waarde (geel), terreinen van archeologische betekenis (groen) al aangeduid. De onderbouwing d.m.v. criteria van de aangegeven gebieden in de vier categorieën moet in het MER kort worden verantwoord. Zie ook de Archeologische Monumenten Kaart van het ROB.

5.4 Abiotisch en biotisch milieu

Beschrijving

De startnotitie geeft al een beeld van de bestaande toestand en autonome ontwikkeling ten aanzien van grond- en oppervlaktewater, bodem en natuur.

De thema's geo(morfo)logie, hydrologie (grond- en oppervlaktewater) en bodem (abiotische factoren) dienen in het MER in onderlinge samenhang én in samenhang met de natuur (biotische factoren) te worden besproken (kwalitatieve systeembeschrijving). Bijzondere aandacht moet worden besteed aan de ondiepe hydrologie van het potkleilandschap in en om het landgoed Terheijl (inclusief de overgangen daarvan naar de omliggende landschappen) en de daarmee samenhangende natte natuur. Deze is in principe erg gevoelig voor nieuwe weginfrastructuur. Om een goed beeld te krijgen van de ter plaatse werkzame ondiepe (grondwater)systemen kan een patroonanalyse noodzakelijk zijn. Hierin wordt de ruimtelijke samenhang tussen de verspreiding van indicatorsoorten en abiotische factoren geïnterpreteerd naar functionele relaties. Betrek bij de patroonanalyse de gebieds- en systeemeigen indicatorsoorten.

Bij de beschrijving van de natuur zijn in het studiegebied niet alleen graslanden maar ook biotopen die een hogere natuurwaarde vertegenwoordigen van belang: bossen, houtwallen, singels, poelen, schraallanden en mogelijk ook heiden. Deze biotopen dienen zeker binnen het potkleilandschap van Terheijl, zowel aan de hand van natuurdoeltypen als aan de hand van daarmee samenhangende levensgemeenschappen en doelsoorten te worden besproken.

Los van de indicatorsoorten die van belang zijn voor een patroonanalyse, is het niet nodig om in het MER uitputtend alle, al dan niet beschermde, soorten (Rode lijst- en Flora- en faunawet - soorten) te beschrijven. Het MER moet zich vooral richten op informatie over (effecten op) doelsoorten conform de systematiek van het Handboek Natuurdoeltypen. Bij de beschrijving van doelsoorten dienen ook de aanwezige doeltypen en levensgemeenschappen waarvoor zij kenmerkend zijn, te worden betrokken. Naar verwachting levert het MER daarmee een goed beeld van de ecologische waarden van het gebied.

Waardering

Voor de beoordeling van de natuurwaarden dient voor vegetatie, flora e fauna de systematiek van het Handboek Natuurdoeltypen te worden gebruikt. Effecten op (potentiële) natuurdoeltypen, levensgemeenschappen (doelcomponenten) en doelsoorten kunnen worden beoordeeld aan de hand van uit het Handboek af te leiden criteria als: zeldzaamheid, kenmerkendheid, vervangbaarheid en verzadigingsgraad.

Effecten

De startnotitie geeft al een beeld van de mogelijk optredende effecten zoals zettingen, en de beïnvloeding van oppervlaktewater en grondwatersystemen, biotoopverlies, versnippering, barrièrewerking en verstoring (lichthinder en geluidbelasting). Bijzondere aandacht is vereist bij de bovengenoemde gevoelige ondiepe grondwatersystemen en de daarmee samenhangende natte natuur.

5.5 Geluid

Een van de elementen uit de probleembeschrijving vormt de omgevingshinder als gevolg van het verkeerslawaaï. Het betreft zowel verkeerslawaaï van de A7 als lawaaï van de hoofdwegen in Leek en Roden.

Industrielawaai speelt niet binnen het gebied en er is dus geen sprake van cumulatie van geluidhinder.

Beschrijf voor de verschillende alternatieven de volgende aspecten:

- aantal geluidsgevoelige bestemmingen in het studiegebied, voor zover deze boven de waarden van 70, 65, 60, 55 en 50 dB(a) liggen;
- akoestisch ruimtebeslag in de vorm van het aantal hectare dat binnen de geluidscontouren van resp. 70, 65, 60, 55 en 50 dB(a) ligt;
- oppervlakte van het natuurgebied dat zich binnen de geluidsbelasting van 40 dB(A) bevindt;
- aard en effect op het bovenstaande van mitigerende maatregelen, zoals geluidsschermen, geluidsreducerend asfalt of snelheidsreductie.

6. VERGELIJKING VAN ALTERNATIEVEN

Artikel 7.10, onder f van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een vergelijking van de ingevolge onderdeel d beschreven te verwachten ontwikkeling van het milieu met de beschreven gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit, alsmede met de beschreven gevolgen voor het milieu van elk der in beschouwing genomen alternatieven"*.

De milieueffecten van de alternatieven moeten onderling én met de referentie worden vergeleken. Doel van de vergelijking is inzicht te geven in de mate waarin, dan wel de essentiële punten waarop, de positieve en negatieve effecten van de alternatieven verschillen. Vergelijking moet bij voorkeur op grond van kwantitatieve informatie plaatsvinden.

Hoewel dit geen verplicht deel van het MER uitmaakt, is het raadzaam een indicatie te geven van de kosten van de verschillende alternatieven.

7. LEEMTEN IN INFORMATIE

Artikel 7.10, lid 1, onder g van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een overzicht van de leemten in de onder d en e bedoelde beschrijvingen (d.w.z. van de bestaande milieutoestand en autonome ontwikkeling daarvan, resp. van de milieueffecten) ten gevolge van het ontbreken van de benodigde gegevens"*.

Het MER moet aangeven over welke milieuaspecten geen informatie kan worden opgenomen vanwege gebrek aan gegevens. Deze inventarisatie moet worden toegespitst op die milieuaspecten, die (vermoedelijk) in verdere besluitvorming een belangrijke rol spelen. Op die manier kan worden beoordeeld wat de consequenties moeten zijn van het gebrek aan milieu-informatie.

Beschreven moet worden:

- welke onzekerheden zijn blijven bestaan en wat hiervan de reden is;
- in hoeverre op korte termijn zou kunnen worden voorzien in de leemten in informatie;
- hoe ernstig leemten en onzekerheden zijn voor het te nemen besluit;

8. EVALUATIEPROGRAMMA

Artikel 7.39 van de Wm:

"Het bevoegd gezag dat een besluit heeft genomen, bij de voorbereiding waarvan een milieueffectrapport is gemaakt, onderzoekt de gevolgen van de betrokken activiteit voor het milieu, wanneer zij wordt ondernomen of nadat zij is ondernomen".

De provincies Drenthe en Groningen moeten bij de besluiten aangeven op welke wijze en op welke termijn een evaluatieonderzoek verricht zal worden om de voorspelde effecten met de daadwerkelijk optredende effecten te kunnen vergelijken en zo nodig aanvullende mitigerende maatregelen te treffen.

Het verdient aanbeveling dat de initiatiefnemers in het MER reeds een aanzet geven tot een programma voor dit onderzoek omdat er een sterke koppeling bestaat tussen onzekerheden in de gebruikte voorspellingsmethoden, de geconstateerde leemten in kennis en het te verrichten evaluatieonderzoek.

9. VORM EN PRESENTATIE

Bijzondere aandacht verdient de presentatie van de vergelijkende beoordeling van de alternatieven. De onderlinge vergelijking dient bij voorkeur te worden gepresenteerd met behulp van tabellen, figuren en kaarten. Gebruik recent kaartmateriaal, geef topografische namen goed leesbaar weer en voeg een duidelijke legenda bij. Houd het MER zo beknopt mogelijk, onder andere door achtergrondgegevens (die conclusies, voorspellingen en keuzen onderbouwen) niet in de hoofdtekst zelf te vermelden, maar in een bijlage op te nemen.

10. SAMENVATTING VAN HET MER

Artikel 7.10, lid 1, onder h van de Wm:

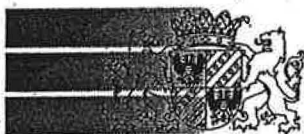
Een MER bevat ten minste: *"een samenvatting die aan een algemeen publiek voldoende inzicht geeft voor de beoordeling van het milieu-effectrapport en van de daarin beschreven gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit en van de beschreven alternatieven".*

De samenvatting is het deel van het MER dat vooral wordt gelezen door besluitvormers en insprekers en het verdient daarom bijzondere aandacht. Het moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER. Daarbij moeten de belangrijkste zaken zijn weergegeven, zoals:

- de voorgenomen activiteit en de alternatieven;
- de belangrijkste effecten voor het milieu bij het uitvoeren van de voorgenomen activiteit en de alternatieven;
- de vergelijking van de alternatieven en de argumenten voor de selectie van het mma en het voorkeursalternatief;
- belangrijke leemten in kennis.

BIJLAGE

Kennisgeving van de startnotitie in Staatscourant nr. 65 d.d. 2 april 2003

provincie groningen

startnotitie m.e.r. roden/leek-a7

De provincies Drenthe en Groningen en de gemeenten Leek, Marum en Noordenveld onderzoeken de mogelijkheden van de aanleg van een nieuwe westelijke verbindingsweg van Roden via Leek naar de A7. Om het milieubelang een volwaardige plaats te geven in de besluitvorming wordt een (vrijwillige) milieu-effectrapportage (m.e.r.) uitgevoerd.

Bevoegd gezag in deze m.e.r.-procedure zijn de provincies Drenthe en Groningen. De coördinatie van de procedure ligt daarbij in handen van het college van Gedeputeerde Staten van de provincie Groningen.

Procedure

Voor een nieuwe verbinding van Roden/Leek naar de A7 is in eerste instantie een (partiële) herziening van het Provinciale Omgevingsplan (POP) van Groningen en Drenthe noodzakelijk.

Het milieueffectrapport (MER) wordt derhalve opgesteld ten behoeve van de besluiten over deze (partiële) herzieningen.

In het MER worden de milieu-effecten van de voorgenomen activiteit onderzocht. Dit MER wordt opgesteld door Grontmij Advies & Techniek te Haren.

De wettelijke procedure vangt aan met de bekendmaking van de startnotitie. In de startnotitie is een globale aanduiding van de problematiek in het studiegebied gegeven en wordt o.a. ingegaan op de huidige situatie, autonome ontwikkelingen, de ontwikkeling van alternatieven en de beoordeling van de alternatieven op milieuaspecten. Voordat het MER kan worden opgesteld dienen Gedeputeerde Staten van de provincies Drenthe en Groningen richtlijnen vast te stellen voor de inhoud van het MER. Ten behoeve van het opstellen van deze richtlijnen is inspraak mogelijk.

Terinzagelegging

De startnotitie ligt van 3 april tot en met 6 mei 2003 tijdens kantooruren ter inzage:

- bij de provincie Groningen, St. Jansstraat 4 (kamer D112) te Groningen, buiten kantooruren ook na telefonische afspraak, tel: 050-3164712;
- bij de provincie Drenthe, Westerbrink 1 te Assen, bij de stafgroep communicatie op de afdeling voorlichting;
- in het gemeentehuis van de gemeente Noordenveld, Raadhuisstraat 1 te Roden, op donderdagavond tot 19.00 uur (vrijdagmiddag gesloten);
- in het gemeentehuis van de gemeente Leek, Tolberterstraat 66 te Leek, op donderdagavond ook van 17.30-19.00 uur;
- in het gemeentehuis van de gemeente Marum, Molenstraat 45 te Marum, tevens buiten kantooruren tijdens openingsuren in de bibliotheek, Molenstraat 34 te Marum.

Inspraak

Opmerkingen met betrekking tot de vast te stellen richtlijnen kunnen tot en met 6 mei 2003 schriftelijk worden ingediend bij Gedeputeerde Staten van Groningen, afd. Verkeer en Vervoer, o.v.v. m.e.r. Roden/Leek-A7, Postbus 855, 9700 AW Groningen.

Inlichtingen

Voor informatie kunt u zich wenden tot dhr. J.G. ten Raa of mevr. W.H. Degenhart Drenth van de provincie Groningen, tel. 050-3164701, resp. 050-3164712.

BIJLAGE 2

Projectgegevens

Initiatiefnemers: gemeente Leek, gemeente Noorderveld en gemeente Marum

Bevoegd gezag: Gedeputeerde Staten van de provincie Groningen (coördinerend) en Gedeputeerde Staten van de provincie Drenthe

Besluit: Partiële herziening van de Provinciaal Omgevingsplannen (POP's) van de provincies Groningen en Drenthe.

Categorie Gewijzigd Besluit m.e.r. 1994: vrijwillige m.e.r.

Activiteit: Aanleg van een westelijke rondweg bij Leek.

Procedurale gegevens:

kennisgeving startnotitie: 2 april 2003

richtlijnenadvies uitgebracht: 12 juni 2003

Bijzonderheden:

Het studiegebied is landschappelijk, cultuurhistorisch en ecologisch gezien zeer waardevol en maakt deel uit van Belvédèregebied, van Vogel- en Habitatrichtlijngebied en van de Ecologische Hoofdstructuur. Het is belangrijk om een concrete probleem- en doelstelling op te stellen, waarin duidelijk wordt of en in hoeverre de diverse (deel)problemen op verschillende locaties samenhangen. In een nulplusalternatief kan worden gezocht naar mogelijkheden om de verschillende deelproblemen op te lossen, uitgaande van de bestaande hoofdwegenstructuur.

Samenstelling van de werkgroep:

drs. D.J.F. Bel

dr. F.H. Everts

ir. J.E.M. Lax

drs. L. van Rijn-Vellekoop (voorzitter)

Secretaris van de werkgroep: ir. J.M. Bremmer.

BIJLAGE : 3**Lijst van inspraakreacties en adviezen**

nr.	datum	persoon of instantie	plaats	datum van ontvangst Cie. m.e.r.
1.	20030503	W.J. Tienkamp, namens de fracties Gemeentebelangen, ODN, Groen Links, CDA, VVD, PvdA en D66	Peize	20030512
2.	20030503	K.J. Zuiderveld en A. Rozema-De Vries, namens vereniging Natuurlijk Oostindië-Terheyl	Terheyl	20030512
3.	20030502	M. Vorrink	Jonkersvaart	20030512
4.	20030507	Ministerie van Landbouw, Natuurbe- heer en Visserij	Groningen	20030512
5.	20030507	Ministerie van Verkeer en Waterstaat	Leeuwarden	20030512
6.	20030428	Handtekeningenlijst buurtbewoners Tolbertervaart	Tolbert	20030512
7.	20030430	A.M. van de Veldt, namens 5 buurt- bewoners Tolbertervaart	Tolbert	20030512
8.	20030502	Franklin Roos	Tolbert	20030512
9.	20030502	P.J. van Dam en C.A. Steenbruggen + 44 eensluidende inspraak	Tolbert	20030512
10.	20030505	P. Habing, namens Belangengroep Behoud Halbe Wiersemaweg	Niebert	20030512
11.	2003----	Familie C. Klijn	Tolbert	20030512
12.	2003----	Motorschip Admiraal Bakker	Tolbert	20030512
13.	2003----	Familie Mulder en familie Tjemmes	Tolbert	20030512
14.	2003----	Familie R.L. de Wagt	Tolbert	20030512
15.	2003----	H. Timmer	Tolbert	20030512
16.	2003----	Familie T. Posthumus	Tolbert	20030512
17.	20030604	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek	Amersfoort	20030606

Bijlage 4

Wetteksten Flora- en Faunawet (FFW) en Habitatrichtlijn.

Voor de soortenbescherming op grond van de Flora en Faunawet geldt de volgende beschermingsformule:

1. Welke beschermde planten- en diersoorten op grond van de FFW komen in en nabij het plangebied voor?
2. Leidt het realiseren van het voornemen tot handelingen die strijdig zijn met de verbodsbepalingen van de FFW betreffende planten en/of dieren?
3. Kan het plan zodanig aangepast worden dat dergelijke verboden handelingen niet worden gepleegd?
4. Is om het plan te kunnen uitvoeren een ontheffing op grond van art. 75 van de FFW vereist?
5. Ontheffing kan worden verleend indien:
 - er geen andere bevredigende oplossing bestaat (reëel alternatief) en;
 - sprake is van dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu gunstige effecten, en;
 - geen afbreuk wordt gedaan aan een gunstige staat van instandhouding van de soort.

Voor de gebiedsbescherming op grond van de Habitatrichtlijn geldt de volgende beschermingsformule:

1. Op grond van welke natuurlijke habitats (bijlage 1) of welke beschermde soorten (bijlage 2) heeft een gebied zich gekwalificeerd?
2. Welke significante gevolgen met betrekking tot deze habitats en/of soorten kunnen er optreden ten gevolge van de voorgenomen activiteit afzonderlijk of in samenhang met andere plannen of projecten (cumulatie)?
3. Indien er sprake kan zijn van significante gevolgen, dan dient er een passende beoordeling uitgevoerd te worden door het bevoegd gezag. Daarbij komen de volgende aspecten aan bod:
 - zijn er alternatieve oplossingen (met inbegrip van mitigerende maatregelen), waardoor er geen significante gevolgen voor het beschermde gebied optreden?
 - zijn er dwingende redenen van groot openbaar belang waarom het project gerealiseerd moet worden?